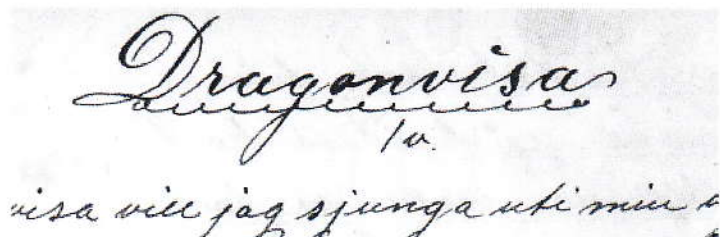

Nils Ahlins gata 19
271 39 YSTAD
0411-190 14
militarmuseet@ystad.nu
www.ystad.nu/militarmuseet

Militärmuseets Skrifter.

Dragonvisor ur några visböcker.

Skrift nr: 10.

Sammanställt av Alf Nilsson.

Pärmsida av Axel Lindfors.

Den fritid som dragonerna hade när de var på regementet, för-drevs under enkla former och det fick helst inte kosta någonting. Man drev och skojade med varandra, så det gällde att vara på sin vakt, speciellt för de nya dragonerna, . Ett oskyldigt nöje var att skapa sig en egen sångbok. Varje dragon med självaktning hade från marketenteriet införskaffat en sådan bok, i vaxduksförband i format 16 x 20 cm. Pärmens var svart och den innehöll c:a 120 sidor linjerat papper.

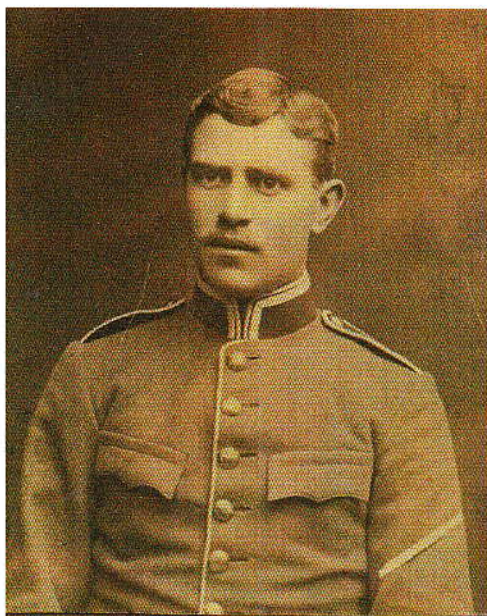
I dessa böcker plitades soldaternas visor ner under lediga stunder, både sådana som sjöngs och sådana som man kunde ha vid speciella tillfällen. Hade det hänt något speciellt, var detta en given anledning att försöka dikta en visa. Det gällde att få så eftertraktat innehåll som möjligt. Man lånade ut texterna för avskrift till alla goda vänner. Detta framkommer när man jämför visböcker, skrivna med många år emellan. Man bemödade sig att skriva in visorna så vackert som möjligt. En och annan dragon kunde ståta med att förgylla boken med egna teckningar, allt efter anlag och fantasi. Det fanns säkert en och annan bok som blev oanständigt skriven, men i allmänhet bar dock detta även det goda med sig att drago-ner fick en välbehövlig övning i ämnet välskrivning.

Visorna blev även en bra dokumentation av större och omtalade händelser, både före och efter dragontiden. Dragonerna fortsatte ofta efter hemkomsten att skriva in nya visor.

Som exempel på detta kan nämnas att i en visbok av en dragon som tjänstgjorde 1906 – 1909, fanns det inskrivna visor om Elvira Madigan, död 1889, Titanics undergång 1912 och Baltiska utställningen 1914 (På Baltiskan).

Om man studerar visorna lite mer ingående, får man en bra bild över hur livet tedde sig för en dragon.

En visa inskriven i Axel Lindfors visbok (Dragon 1906 -1909) berättar om en händelse under en övning på Österlen. I visan får man en aning om det militära rättssystemet och där är beskrivet "Fem svarta blir din lott". Med fem svarta menas att dragonen blev dömd till fem dagars skärpt arrest och under denna tid inte fick se dagen ljus, ett för dagens mått strängt straff. Det nämns också någon som ofta "sjunga plär" = En som underhåller andra.

Här följer visan om vad som hände vid Hammenhögs hotell vid midsommartid en dag i början av 1900-talet.

1 ~

En visa vill jag sjunga uti min dystra cell
Fast det är ljusan dager jag tycker det är kväll
För det är mörkt härinne det kan ni väl förstå
Och golvet är av tegel och hårdt att ligga på.

2 ~

Det var den 21:an mulen Juniksäll
Vi hade slagit läger vid Hammenhögs hotell
Vi sup os lite fulla och jag var en af dem
Och därför nu jag sitter i denna mörka cell

3 v

Jag var ju lite rusig därför kom jag i sväng
 Med några stycken pojkar som voro i ett gäng
 Vi gingo från hotellet ner till vår lägerplats
 Men uppå halfva vägen begynte vi att slåss

4 v

Befäl det har vi många ja uti hundratal
 Rapport de genast skrefvo därom var inte tal
 Jag gick mig in i tältet då kom Ryttmästaren
 Han till korpralen sade ställ upp skvadronen sen

5 v

Vi blefvo nu uppställda allt uppå fyra led
 Ock korum skulle hållas allt efter gammal sed
 Gif akt blef kommenderadt men lediga också
 Ty svårt det var för många att riktigt upprätt stå

6 v

När korum det var slutadt så hörde vi en röst
 Så hjärtat börja klappa uti vart svenska bröst
 Då slungas fram de orden förutan all reson
 Vi alla stannar hemma från eder permission

7 v

För det var snart midsommar då vi skulle resa hem
 Och se om far och moder och så vår lilla vän
 Vi blefvo ju förbjudna att resa denna gång
 En suck från hjärtat smyger från alla på en gång

8 v

Den andra dagens morgon vi redo därifrån
 Allt ned till lilla Ystad med sorg ihåg vi kom
 En lättnad uti bröstet det finge vi ändå
 Biljetterna voro komna betalda likaså

9 v

Allt alla ej fick resa det trodde vi ändå
 Och därför lite oro jag hade själf också
 Då lästes upp rapporter den ene var om mig
 Du får nu stanna hemma i denna frihetstid

10 v

När kamraterna de reste allt till Kristianstad stad
 Jag vill ej stanna hemma jag tänkte o jag sad'
 Jag hade lofvat vännen att komma hem också
 Och svårt det var att stanna det kan ni väl förstå

11 v

Men plötsligt då en tanke uti mitt hjärta kom
 Jag kunde ju så gärna själf taga permission
 Beslut och handling skedde och detta inom kort
 Jag ilar ner till tåget och det gick ganska fort

12 v

Och när jag sent om kvällen kom till Kristianstads stad
 Då möter mig min flicka hon var så nöjd och glad
 Med henne sen till parken jag vandrar hvarje kväll
 Jag kände mig så lycklig jag var så nöjd och säll

13 v

Men dagarna äro korta när som man frihet har
 Jag får nu inte längre hos vännen stanna kvar
 Och därför nu jag reste till Ystad ner igen
 Och flickan till mig sade välkommen snart min vän

14 v

Och när jag kom till Ystad så kom jag i förhör
 Löjtnanten till mig sade du vet väl hvad du gör
 Och nu för detta felet fem svarta blir din lott
 Men du dig bättre sköter väl sen en annan gång

15 v

Nu får jag sluta risan för nu är straffet slut
 Men bättre vill jag dikta när jag har tjänat ut
 Ett år och fyra månader det går väl ock sin rund
 Sen är man fri från gardet också dess stora trång

16 v

Har någon lust att veta vem diktaren han är
 Så är det ju en yngling som ofta sjunga plär
 Mitt namn i dessa rader jag här ej nämna vill
 Ty kanske minna vänner har mer att lägga till

Slutskrifven ar A. Lindfors

Originalskriften på föregående visa.

Dragonvisa
1 v.

4 sin kan

En visa vill jag sjunga uti min dystra cell
Fast det är ljusan dager jag tycker det är kväll
För det är mörkt härinne, det kan ni väl förstå
Och golvet är af tegel och hårdt att ligga på
I n.

116 v.

Har någon lust att veta vem diktar en kan
Så är det ju en yngling som ofta sjung på
Abild namn i dessa rader jag här nämna vill
Ty kanske mina vänner helst vil att lägga till
Slutskriften af
A. Gardists

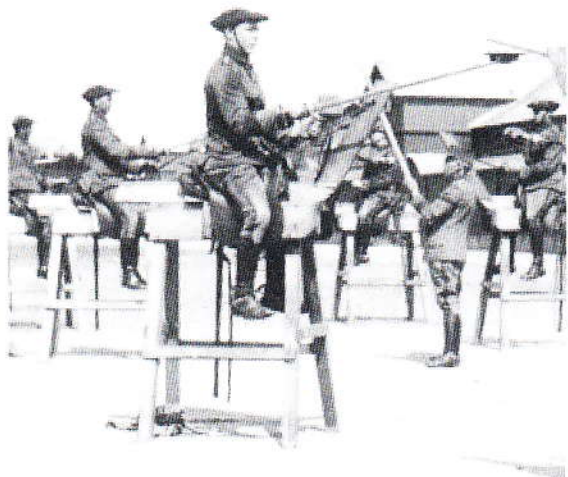
Utdrag ur Gardistsens klagan

Gardistsens Klagan

Jag var en yngling så glad och röd
När mitt arbete jag stod med frid

Då kom den dagen jag skulle
För att se mina föraktade postr.

Övningar i sabelfäktning var nog inte så populära bland dragonerna. Man använde vid vissa sådana övningar trähäst och det var säkert med omtanke om hästen, eftersom det skulle drillas under många timmar. I romanen "Per Pärssare" av Ola Vinberg (1914) står det omtalat: "Sabelfäktning på trähästar stod på programmet. Tropparna ställdes upp med den

gamla modellens sablar, vilka voro skarpslipade, men ej tveeggade som de nya. Videberg och 86:an sutto som motståndare till varandra.

Fria hugg hade ännu inte kommenderats. 86:an var en medellång yngling med fyllig kropp, allvarliga drag, sävlig nästan trög, militäryrket var för honom livets pina. Han prövade eggen mot fingret. – Ej fullt så skarp som en lie, gycklade Videberg. Nä, men fy tusan få den över skallmejan, svarade 86:an.

Fäktningen tog vid. Luften genljöd av alla sabelns gard-, kvart- och terslägen. Störtskurar av bannor haglade i luften över de arma stackare som ej orkade med de tunga sablarna, vilka helst ville gå direkt i "hästhalsen" till stort men för regementssnickaren, chefen för trähästarna.

Ack era satans bondbassar, om jag hade er på ett led, skulle jag slå er en lusing så ni flög in i rödaste helvete, men lämnade stövlarna kvar i ledet. Krukor, hugg för fan inte halsen av hästarna! Fortsatte befälet sitt tjut, men huggen blevo inte bättre för det.

En ny tropp fick bestiga hästarna

I visboken som tillhört Beväringsmannen tvåhundrafyrtioett Olsson Står följande beskrivet i en Dragonvisa från 1911:

Vers 12

Gard man lärt intaga som självaste fan
Huvudsaken är att arm och klinga är i samma lode pan
Kommenderades ett venster hugg och man gör en höger stöt.
Får man höra att man är ett djäfla nöt.

13) Gard man lärt intaga som självaste fan
Huvudsaken är att arm och klinga är i samma
lode pan. Kommenderades ett venster hugg och man
gör en höger stöt. Får man höra att man är ett
djäfla nöt.

Visan berättar berättar om resan till K 6 i Ystad och hur dragonlivet kunde vara bland annat under exercispass med och utan trähäst.

Dragonvisa

av Beväringsmannen tvåhundrafyrtioett Olsson, skriven 1911

En visa vill jag sjunga om skånsk dragoner blå
Som uti Ystad vandrar och där få pröva på
Vad det vill säga att vara en kronans kar
Och det får man lära sig på några dar.

Jag reste ifrån hemmet en mörk novemberkväll
Och då kan ni väl tänka jag var lycklig jag var säll
Ty på mat och på penningar led man ingen nöd
Och på bränerin vi hade öfverflöd.

Men tåget det gick och nedåt landet jag kom
 Då tänkte jag för tusan det är nog bäst att vända om
 När till Malmö jag kom då jag ej förstod vad det sades
 Ett endaste ord.

Nu till Ystad jag kom och jag frågte efter kasärn
 De sade stackars människa skall du ock förmäcka
 Där när som detta jag hörde då sjönk ju mitt mod
 Och jag tänkte på vad mig förestod.

Kontraktet framför mig lades att jag skulle skriva på
 Om jag i tre år ville tjäna Skånsk Dragonerna de blå
 Och jag underskref detta med kläm
 Och mitt nummer jag fick som 55.

Sen fick jag uniformen sadel och karbin
 Och en kappa som var lång som sjelfva hin
 Och sedan var man färdig ja till att lära sig
 Hur man skulle hantera detta uti krig.

Ja sedan fick vi lära att göra venster om
 Och äfven helomvändning när som man var igång
 Att packa man sig lärde på allra bästa vis
 Och den värste han fick första pris

Var morgon när det blåser då får man stiga upp
 Och i hast sätta kläderna uppå sin kropp
 Och sedan skall man rukta en timma eller så
 Till dess är dags att upptill maten gå

Sen får man sadla ja bässt som kan
 Kuvudsaken är att inte sadlen ligger bak och fram
 Och sen så för man höra ja liksom dagligt
 träd språng i sadel ifrån teten ock till kö

Men uppå fälttjänst öfning må ni tro att det är brått
 När uppå fienden skuter med rödfärgad skott
 Patrullerna fly undan som självaste hin
 När de för höra en knall från min karbin

Uti gymnastiken där hoppa skall så lätt
 Men är man lite klyftig så tar man det så nätt
 När andra uti fart över bocka hoppa får
 Ibland jag hoppar ibland jag tittat på

Gard man lärt intaga som självaste fan
 Kuvudsaken är att arm och klinga är i samma lode pan
 Kommenderades ett vänster hugg och man gör en höger stöt
 Får man höra du är ett djärsla nöl.

Vi visat vad vi kunnat för både överst och major
 Och vi skötter oss rätt bra efter vad själf jag tror.
 Vi styra stod som pinnar när det kommenderades gif ackt
 Blått ett par fick förstås staffotall ræckt

Var lördag skall man puttsa sin mundering med sand
 Och skall den poleras så skinande blank
 Gud nåde den satan som ej på söndan har
 Sin mundering där hänger fin och klar

Sen skall man tvätta sig på kroppen överallt
 Och det är inte roligt när som det är kallt
 Sen skall man stå i skortan därmed är ingen pardon
 När som om söndag är reningsvisitation

Ja livet här vid gardet alls ingen framtid är
 För om man blir befodrad kan man fort bli volontär
 Man går blott till staden och tager sig ett rus
 Blir man digraderad ja detta utan krus.

Vill ni kamrater sêla vem som visan diktat har
 Så är det en gläder yngling som har tjänst som volontär
 Och när som han vid gardet har utjänt sina år
 Då han sjunger en visa som ni förstår.

Visorna är ofta en blandning av enkla kärleksvisor och dåtidens schlagers. Man finner även drinkarevisor, där man skriver om den förfallne mannen och hustrun som väntar där hemma utan pengar till sig eller barnen.

Eftersom det var ynglingar i 18 - 20 årsåldern som skrev visorna, blev kärleksvisorna en betydande del av innehållet.

Melodierna är oftast inte angivna. Det diktades på andra kända visor och schlagers.

Utdrag ur 241 Olssons visbok, En glad bevärningsvisa.

N: 53 En glad Bevärnings-visa

En pojke bliv' kapt förän han el' en fall
Och varit dekorerad ^{på} med grant me gult och blått
Fyllihuttanleij, fyllihuttanleij - - -
Och tio gånger "Mars" för korpulens fält

Och när man skall el'vay så skall man ligga mugg,
Tre gånger omint om dagen ta sej ett gubbarus,
Filli - - -

Och dricka dusköl sen må' serjeanten atan krus

Och flickor ska man kysa me samma man dem ser
Och om de protesterar, så kysar man dem mer
Filli - - -
Ty ja Mararren för man om mätte där om man ser

Del av sångboksregiter.

Register.		
Lid.	Namn på Visor	Nr
1	Regimer	1
5	Kolledadsvisan	2
8	Militärsyssa	3
12	Groog Sjögren	4
15	Hedberg Ludvig	5
17	Edwards Lidsång	6
20	Den Övergissna	7
22	Matanten Gustaf Olm	8
26	Skuldas Niddergång	9
29	En hemsk Färdväg. Olycka	10
31	Kärleks Visa	11
33	Björken	12
35	Hömanens Afsked	13
37	Kärleks Visa	14
41	En Unglings Levnadsöden	15
45	Hugo von Holzen	16
48	Hjalmar och Imgeborg	17
50	Drinkarens Son	18
55	Kärleks Visa	19
57	Ballad Visa	20

Layout Jan-Olof Fridenman.